

Der var til denne Behandling ikke fremkommet noget *W*ndringsforflag.

Lovforslagets Indhold samt Spørgsmaal et om Lovforslagets Dvergang til 3die Behandling fattes under Et under Forhandling.

Ordføreren (Bosjen): Jeg skal tillade mig paa Udvalgets Vegne at motivere den gjorte Indstilling, som gaar ud paa, at Lovforslaget vedtages uforandret. Da Lovforslaget i sin Tid blev henvist til Finantsudvalget, var det sikkert med den Tanke, at Udvalget skulde have faaet Leilighed til at gaa nøjtere ind paa en Prøvelse af denne Sag i forskjellige Retninger, hvor den indvundne Erfaring kunde give Anledning dertil. Jeg skal i den Henseende ikke alene nævne, hvad der i den lille afgivne Betænkning er ytret med Hensyn til de stedse stigende Udgifter i Retning af Erstatning, men der er ogsaa et andet Spørgsmaal, som vel havde kunnet være tidsvarende at reise, nemlig hvorvidt det ikke kunde være hensigtsmæssigt forsøgsvis at afløse de aarlige Leirpøvelser med Dvelfer af anden Art. Jeg skal dog ikke nærmere komme ind derpaa, da Udvalget har været saa optaget af andet Arbejde, at det ikke har faldet sig saaledes, at man har kunnet indlade sig paa en dyberegaaende Undersøgelse, som en saadan Tanke udtræver, og da Tiden er trukken saa langt ud, at Sagen nu maa fremmes, hvis dette Forslag skal blive til Lov i betimelig Tid, har Udvalgets Flertal indskrænket sig til med de Bemærkninger, som indeholdes i Betænkningen, at indstille det til uforandret Vedtagelse.

Krigsministeren (Haffner): Det har ikke undret mig, at det ærede Things Opmærksomhed er bleven henledet paa Dverstridelserne af de bevilgede Beløb, som i flere Aar have fundet Sted i Leiren ved Hald, og da Thinget henviste Lovforslaget om Drettelsen af Dvelfesleire i Finantsaaret 1877—78 til Finantsudvalget, antog jeg, det var for, at Finantsudvalget kunde faae Leilighed til nærmere at undersøge disse ikke ganske ubetydelige Dverstridelsers Natur. Jeg havde derfor forventet at faae Opfordring fra Udvalget til at meddele Dplysninger i saa Henseende, men Udvalgets ærede Ordfører har i Dag meddelt Thinget, at Udvalget paa Grund af det meget Arbejde, det har havt, og paa Grund af andre Omstændigheder ikke har fundet sig foranlediget til at søge nærmere Dplysninger, hvorimod det indstiller Lovforslaget til Vedtagelse af Thinget. Jeg skal heller ikke her komme ind paa at meddele Dplysninger af noget stort Omfang, men da det i Udvalgets Betænkning er udtalt, „at Krigsbestyrelsen neppe kan vente at faae en hvilkensomhelst Dverstridelse paa denne Konto efterbevilget“, og da Udvalget tillige har udtalt,

at Dverstridelserne væsentlig maa søge deres Aarsag i „de langt udgaaende Dvelfesleire“, skal jeg dog tillade mig med et Par Ord lidt nærmere at omtale disse Dverstridelser. Naar Tropperne ere bleve henlagte i Leiren ved Hald, er jo Meningen dermed den at fuldende Mandfabels Uddannelse og videre at uddanne og udbille Befalingspersonalet. Saadant kan imidlertid ikke ske, uden at der finder større Dvelfer Sted i Terrainet udenfor den almindelige Leirplads. Fra det 1ste Aar, Leiren har været etableret ved Hald, have saadanne Dvelfer ogsaa fundet Sted, og de falde i 2 Kategorier, de Dvelfer, som ere foretagne i den nærmeste Omegn ved selve Leiren, og de Dvelfer, som ere foretagne i et længere borte liggende Terrain, hvilke have bevirket, at Leirstyrken har været fraværende fra Leiren i 2 a 3 Dage, har været et Par Nætter borte. Ved disse Dvelfer, hvor man kommer ind paa opdyrket Terrain, vil der, naar Dvelferne skulle føres paa en nogenlunde hensigtsmæssig Maade, altid afstedkommes nogen Støde, og derfor maa der ydes Erstatning, men jeg tror, at det ærede Udvalg tager fejl, naar det søger Grunden til de større Erstatningsbeløb netop i de mere langt udgaaende Dvelfer. Efter de Dplysninger, jeg her har i min Haand, viser det sig, at der har været en stadig Stigen i Skadeserstatningerne ved de mindre Manøvrer. Denne har saaledes i Aaret 1868 beløbet sig til 1,782 Kr., i 1869 til 963 Kr., i 1870 til 1,275 Kr., i 1871 til 2,905 Kr., i 1872 til 6,086 Kr., i 1873 til 5,200 Kr., i 1874 12,893 Kr., i 1875 9,955 Kr. og endelig i 1876 til 17,769 Kr. De større Manøvrer udvise ogsaa en Stigen. De stege saaledes i de første Aar fra 1868 til 1870 gjennem 500 og 300 til 1,400 Kr., og de ere i de sidste 3 Aar stegne til respektive 10,313 Kr., 2,873 Kr. og 12,156 Kr. Det høie Thing vil saaledes se, at den væsentligste Stigen navnlig i det sidste Aar skyldes de mindre Manøvrer, men Grunden til, at der er saa stor Forskiel i Skadeserstatningen i de forskellige Aar, ligger selvfølgelig for en stor Del i det Terrain, som vælges til Dvelferne. Jo mere opdyrket det er, jo frugtbarere Terrainet er, desto større maa Skadeserstatningen blive, men naar man tilsigter en forsvarlig Uddannelse af Befalingspersonalet, er det umuligt bestandig at holde sig til det samme Terrain og fortrinsvis at vælge det Terrain, som medfører den mindste Udgift. Det er en Kjendsgjerning, at Agerbruget er gaaet frem i Omegnen af Hald, ikke alene i den nærmeste Omegn men ogsaa i en større Udstrækning, og jo mere Agerbruget skrider frem, desto større bliver Skadeserstatningen. At der ogsaa uden den Opfordring, som er stillet af det ærede Udvalg i dets Betænkning, vil blive taget tilbørligt Hensyn til at holde Skadeserstatningerne indenfor en passende Grænse, behøver jeg jo neppe at udtale, men Hovedformaalet bli-